

Class 7 Tenyidie for Final 2020

Kephrü – 9 Nagamia Zasiko mu Puocako

A. Ketsokeshüko kelashülie.

1. Nagaland nu zasi kimhiecü kro puo ngu kekrathoya ga?

Nagaland nu zasi wi tsü, tso, terhara, themia tsü hako ngu kekratho chüya.

2. Kedipuo la kewi zasiu Nagamia la meyie ga?

Kewi tsüe kishükinyi, kekruokethe mu kruokelie zasi, siro hau se Nagamia zasiu chüyakecü la hau Nagamiako la meyie.

3. Nagaland nu pera kiu pie zasi kemeyietho chükecü no ngu ga? No kirapuo nu pera hau morei puomie pie zasi chükecü nguya ga?

Nagaland nu terhara pie zasi kemeyietho chükecü a ngu. Thepfumiako u rütsonye sekecü ki terharamei pie u tsü gei rupfucü ngu.

4. Yietse kikemhiecü kro puo mozhü zhüya ga?

Konyakmia, Changmia, Phom-mia, Khiamniunganmia, Pochurymia, Aomia, Sangtam-mia mu Yimchumgermia, yietse hakoe mozhü zhüpfüya.

B. Puotou-u rhieshülie.

1. Thenumia u mo gei mozhü zhüpfükecü.

i) **Puoe rüü parliete.**

ii) Puoe miavimia nupfunuo.

iii) Mozhü zhüyakezhamia nuonuo.

2. Nagamia huo thepfumia u zie gei morei u merü gei mozhü zhüpfüya.

i) **Terhü nunu mia tsü zhielie la.**

ii) Puo kiya chükelie ki.

iii) Rüna nu krüta chükelie ki.

3. Tekhu zasiu hamhiecü nu nguya.

i) Rüna nu krütau ki gei mu pfhe gei.

ii) **Rüna nu krütau ki gei, kichükiko, rüna kharuko mu thepfumia pfhe gei.**

iii) Kenyimia ki gei.

4. Nagamia Pete la kruokelie zasiko liro

i) Tepfi, tekhu mu pfhe khuthuko.

ii) Thenumia merü gei khuthuko.

iii) Themia rhi chükecü, thenumia nyu.

5. Kichükiko gei mu rüna kharuko gei mirhi rhikecü.

i) Puo zivi la kehoukeruo chü di chüya.

ii) Puoca nyi phre di chüya.

iii) Rünau kishükinyi pekieshüketuo la.

Kephrü 10 Shilloi Zieu

A.1. Shilloi Zieu dze kedzü nunu thushülie.

Shilloi Zie hau Nagaland nu rüzie kezhatho puo. Rüzie hau Phek district nu ba. Hau themia phizhü rhi kemhie. Shilloi thechü razha puo nu ba mu puo khie puo mhou tehoutsu puo houpfü ba süla thechü zivithor zo.

2. Shilloi Zie zatho ketho-u kedipuo ga? Kedipuo la zatho süu se ga?

Shilloi Zie zatho ketho-u liro ‘Lütsam’ puoca ‘dzü thou keba’ kekreilamonyü dzüu meleya motokecü la.

3. Kedipuo la Shilloi Zie üse terhuoümia rüsechü üdi leya ga?

Shilloi Zie üse terhuoümia rüsechü üdi keya, kekreilamonyü terhuoümia dze kekra thechü hau ze kepero keba la.

4. Thedze kepu nu thenunuoyo kirapuo nu ngu la ga?

Thedze kepu nu rüzie metsuo nunu thenunuoyo ngu la üsi.

5. Kedipuo la thiedzü rünamakoe rüzie dzüu se tuo mota ga?

Terhuoümia rüzie kemesa süu bie perhukewa keprei la rünamakoe rüzie dzüu se tuo mota.

B. Dica tsei moketako thushülie.

1. Shilloi Zieu themia phizhü rhi chü.

2. Shilloi Zieu puo khie puo mhou tehoutsu puo houpfü ba.

3. ‘Lütsam’ puoca dzü thou keba.

4. Thenunuuo jüketayo üse Rüzieu kedipfü üdi kie tuoya.

5. Thie ketso miapuorei rüzie hau nunu u pelheikhriwa mo kekreilamonyü thenunuoyoe rüzieu rüguo se keba la.

6. Thenunuuo jüketayo rüzie metsuo nunu thedzie puoe puo pie par.

Kephrü 11 Diezho Bode

1. Dieca kitsuo kesapie 'diezho' icü diecau chülie ga?

'Die' mu 'thezho' morei 'puozho' icü diecanie kesapie 'diezho' icü diecau chülie.

2. Kiüdi mhanyamhara kekreicüko silieya ga?

Mhanyamhara pete rei puo za nyi, tsiu zatho puoe zatho kekreiu ki puorhi kreiyacü silieya.la

3. Diezho kikru kimhie di those par ga?

Diecako u mhathe kekrei phre tsiu dieca kehoupuorei puo tha nyi phre di keze diecha puo chüyakecü la Diezho-kikru idi those par.

4. Diecha puo nu diezho-kikru pete sa morosuo me?

Mo, diecha puo nu diezho-kikru pete sa phre morei vi.

5. Diezho-kikru kitsuo se diecha puo chülie vi ga?

Diezho-kikru kenie, se morei sükezie rei pie diecha puo chülie vi.

B. Diecha hakhrotsa kebako chü kemezhüshülie.

1. Neinuo ngu Vizo. **Neinuo Vizo ngu.**

2. Vo ro vi no tuo. **No vo ro vi tuo.**

3. Hau kephrüda Silie. **Hau Silie kephrüda.**

4. Sizo kaka ba nyü. **Sizo nyü kaka ba.**

5. Kevor Zhovi ki mhacü no ba. **Zhovi kevor ki no mhacü ba.**

Kephrü 12 Tenyidie nu Diezho-Kikruko

1. Diecha puo nu dieza thau kirapuo parya ga?

Diecha puo nu diezau puo tha kerieu mu kenieu nu parya.

2. Diecha puo nu dietho thau kirapuo parya ga?

Diecha puo nu dietho thau kenuotho nu parya.

3. Tenyidie nu zasou kitsuo nyi shiü thu phreshülie.

Tenyidie nu zasouko liro; A, avu, hienie, hieko, no, n, nnie, nieko, puo, unie, uko.

4. Dietso puo mhatho ca thushülie.

Dieca kehoupuorei diezau zhapu chü di kevikesuo dze, kerünuokerükrie, kenyikejü, kevikesuo thashü ro süko üse dietso üya.